

A
B
C
D
E

Renhållningsförvaltningen
MILJÖ & UTVECKLING

Handläggare: Henrik Lillichök
Tfn: 08-5084657

Renhållningsnämnden

Rapport om förestående försöksverksamhet med matavfallsinsamling från hushåll

Förslag till beslut

1. Uppdra till förvaltningen att med utgångspunkt från projektbeskrivningen genomföra försök med insamling av utsorterat matavfall från hushåll.

Johan Castwall
Direktör

Anita Tärnström
Avdelningschef

ABCDE

SID 2 (6)
Dnr:39-0308/04

Sammanfattning

Förvaltningen har fått i uppdrag att utforma försök med insamling av utsorterat matavfall från hushåll för biologisk behandling, i syfte att hitta de system som fungerar bäst i Stockholm. Förvaltningen kommer under projektet börja med att undersöka olika kommuners erfarenheter från olika system och sedan anpassa de erfarenheter till de förutsättningar som finns i Stockholm. När man startar ett nytt insamlingssystem är det viktigt att informera om varför systemet införs, hur det utformas och vad hushållen ska göra. För att denna information ska nå ut till alla och att de ska följa den krävs stora insatser både ekonomiskt och resursmässigt. Tre olika områden kommer att väljas ut där försöken ska genomföras under åtminstone 6 månader. Projektet kommer att inledas under sommaren 2004 och hämtningen i försöksområdena beräknas inledas under februari 2005 och utvärderingen av projektet kommer avslutas under våren 2006.

Bakgrund

Den 17 februari 2003 antog kommunfullmäktige i Stockholm stad dess nuvarande miljöprogram, enligt vilken ett system för effektivare källsortering och hämtning inklusive organiskt avfall, ska skapas inom staden.

Enligt den i Kommunfullmäktige tagna budgeten för 2004 ska det under året inledas försök med utsortering av matavfall från hushållen.

Renhållningsnämnden antog den 3 december 2003 en strategi för insamling och behandling av organiskt avfall där målet är att samla in och återvinna genom biologisk behandling minst 35% av den organiska delen i hushållsavfallet. Av detta räknar man med att ca 40% ska komma från hushållen.

Förvaltningens förslag

Syfte

Försök genomförs med insamling av utsorterat matavfall från hushåll för biologisk behandling i syfte att finna system som fungerar i Stockholm.

Möjliga insamlingsmetoder

Det finns flera insamlingssystem för matavfall från hushållen som kan fungera i Stockholm stad. Dessa beskrivs mer ingående i tjänsteutlåtandet ”Rapport om system för matavfallsinsamling från hushåll”.

ABCDE

SID 3 (6)
Dnr:39-0308/04

Planeringsfas

Många av de insamlingssystem som är möjliga att införa i Stockholm används idag i flera olika kommuner. Det viktigt att nyttja den kunskap redan finns inom branschen om dessa olika systemen. Förvaltningen kommer därför att samla in information från dessa kommuner som ett steg i systemutvärderingen. Speciellt är det erfarenheter som hur systemet fungerar praktiskt, avfallens renhet, tekniska och praktiska problem samt eventuella begränsningar av systemen. Det kommer även vara viktigt att se på de ekonomiska följderna av systemvalet. Vid försöken i Stockholm kommer det framför allt vara utformningen av organisationen runt insamlingssystemet med rutiner och informationsinsatser som kommer undersökas.

Tre områden kommer att väljas ut där försöken ska genomföras. Områdena väljs utifrån att vi bör få erfarenhet ifrån ett villaområde ett ytterstadsområde samt ett innerstadsområde. Samarbete kommer även finnas med kommunala bostadsbolag där det är möjligt. Storleken på områdena bör vara mellan 200 och 500 bostäder för att få kunskap om hur man får tillräckligt många att vara intresserade av att sortera ut matavfall.

Förvaltningen kommer även att föra kontinuerliga diskussioner med berörda entreprenörer, både befintliga hushållsavfallsentreprenörer och de nya matavfallsentreprenörerna samt behandlingsanläggningar, för att få deras syn på systemutformningen. Det är även viktigt att samråd hålls med fastighetsägare, villaföreningar, miljöförvaltningen samt berörda stadsdelsnämnder.

Val av insamlingssystem för försöken kommer att delvis styras av försöksområdets förutsättningar vad det gäller avfallshanteringssystem samt befintliga utrymmen.

Utformningen av informationen och metoderna för att nå ut till kunderna med informationen är avgörande för hur framgångsrik utsorteringen blir. Därför behöver man lägga ner stora resurser på planering av informationsutformning och informationsspridning.

Under planeringsfasen finns det behov att även studera utformning av taxan och anpassa taxan till valet av insamlingssystem. Arbetet kan även medföra att ändringar av renhållningsordningen kan krävas. Det är därför viktigt att samordna arbetet med framtagande av en ny renhållningsordning.

Under 2005 föreslås en taxa börja gälla för villahushållen där det är möjligt att sortera ut matavfallet. Förvaltningen kommer att arbeta med denna utsortering på ungefär samma sätt som för de övriga försöken. Möjligheten för hushållen att börja sortera ut matavfallet kommer inledas områdesvis där förvaltningen kommer att se första området som ett

ABCDE

SID 4 (6)
Dnr:39-0308/04

försöksområde för att få ordning på rutiner, mm för att sedan i den takt som är optimal ansluta ytterligare områden.

Kostnader

Materialkostnader

Kärl

Vid kärllämning av matavfall tillkommer kostnader för inköp av kärl, distribution och lagerhållning av kärl. Kärlen kommer även behöva taggas för identifiering och vägning. Eftersom förvaltningen kommer att äga kärlen kommer det även behövas reparation av kärl och möjlighet till tvättning av dessa.

Påsar

För att få en god uppslutning och kvalitet på utsorteringen av matavfallet behöver man dela ut påsar som bör ingå i abonnemanget. Det kommer att behövas påsar oavsett vilket system man väljer, vid optibags systemet behövs olidfärgade plast- eller majsstärkelsepåsar och vid kärl/säck insamling pappers- eller majsstärkelsepåsar. Påsarna behövs även distribueras till samtliga hushåll på ett eller annat sätt.

Säckar

Vid insamling av matavfall kan det finnas behov att placera säck i kärlet för att minska behovet för tvätt av kärlet. Det finns också insamlingsystem där matavfallet läggs i säckar som står i säck ställ och samlas in manuellt. Distribution av säckarna sker vanligtvis i samband med avfallshämtningen, dvs. entreprenören lämnar en säck för varje säck som hämtas.

Påshållare

När man har insamling av matavfall i en pappers- eller majsstärkelsepåse behövs ett ställ som låter påsen andas. Annars finns det risk att påsen går sönder och att man inte får den önskade volymminskningen som man eftersträvar. Detta medför att man måste köpa in och distribuera ett påsställ till samtliga hushåll som sorterar.

Kostnader för material

ABCDE

SID 5 (6)
Dnr:39-0308/04

Materialkostnaden för insamlingssystemet beror till stor del på vilket insamlingssystem man väljer och hur man utformar det. Räknar man med att vi vid varje försöksområde i flerfamiljshus har ca 400 anslutna lägenheter kommer startkostnaderna per område kunna uppgå till max 20 000 kr. I villaområdet kan man, vid en anslutning av ca 300 bostäder räkna med en startkostnad på ca 120 000 kr för framför allt kärlinköp. De årliga materialkostnaderna kan för varje försöksområde uppgå till mellan 15 000 och 60 000 kr beroende på vilket system som väljs.

Informations och kvalitetskontrollkostnader

När man startar ett nytt insamlingssystem är det viktigt att informera om varför systemet införs, hur det utformas och vad hushållen ska göra. För att denna information ska nå ut till alla och att de ska följa den krävs stora insatser både ekonomiskt och resursmässigt. Man måste även fortsätta att skicka ut information för att systemet inte ska förfalla. I försöksfasen kommer olika system för att nå ut till hushållen att testas och det är därför svårt att exakt bestämma kostnaderna. Det kan också finnas behov av externa resurser vid utformandet av informationsmaterialet och vid den direkta kontakten med de boende. På samma sätt är det viktigt att följa upp avfallskvaliteten under försökets gång för att snabbt kunna återkoppla till kunderna om det uppstår problem och söka reda på vad kvalitetsförsämringen beror på. Detta kräver framför allt personella resurser för kontakter med fastighetsägare och entreprenörer. För att stärka upp organisationen under försöken behövs en projektanställd vilket medför en årskostnad på ca 420 000 kr.

Insamlingskostnader

Beroende på vilka system man väljer kommer insamlingskostnaderna att öka olika mycket. I de allra flesta fallen kommer det vara ett separat system som byggs upp vid sidan av det befintliga. Speciellt under försöksperioden kommer kostnaderna vara höga då mängderna insamlat material inte kommer att vara stora trots att separata bilar behövs. Kostnaden för att hämta avfallet med en separat bil kan komma att ligga runt ca 3 000 -5 000 kr/hämtning beroende på system. Detta skulle medföra en månadskostnad per område på ca 20 000 kr. När systemen kommer i drift kan man räkna med lägre kostnader eftersom volymen på hämtningarna blir större.

Behandlingskostnader

Under försöken kommer matavfallet att huvudsakligen komposteras eftersom det idag saknas rötningsanläggningar som kan ta emot utsorterat matavfall från hushållen. Kostnaderna för kompostering av matavfall är ca 1 000 kr/ton och det skulle medföra en kostnad på ca 4 000 kr per månad och område. Vissa system kräver att man sorterar avfallet och eventuellt

ABCDE

SID 6 (6)
Dnr:39-0308/04

öppnar påsarna innan kompostering kan bli möjlig. Detta medför en ökad kostnad som är svår att uppskatta.

Totala kostnader

Hur mycket den totala kostnaden för projektet blir är mycket osäkert och till stor del beroende på val av insamlingssystem. En säkrare siffra kommer att tas fram till avstämningen med nämnden innan försöken startas. Man kan dock uppskatta att kostnaden kommer att ligga på max 200 tkr under 2004 och max 1 miljon under 2005 plus en startkostnad på ca 400 tkr.

Projektorganisation

Projektet kommer att behöva bestå av en projektledare och en projektassistent. För att kunna utnyttja den kunskap som finns på förvaltningen sätts en samordningsgrupp till bestående av berörda parter från olika avdelningar. Förvaltningens ledningsgrupp fungerar som styrgrupp för projektet.

Eftersom stora informationsinsatser och kvalitetskontroller tar mycket tid behövs det extra resurser i form av en projektanställd. Denne behövs även vid planeringsfasen för att söka försöksområden samt inleda diskussioner med fastighetsägare. Inom förvaltningen skulle denna resurs även kunna medverka i arbetet med insamlingen av matavfall från restauranger som behöver någon som kan arbeta med såväl personkontakter som med kvalitetssäkring av matavfallet.

Tidsplan

Projektet kommer att starta med en planeringsfas som inleds i slutet av juni. Planeringsfasen kommer att innehålla bland annat erfarenhetsinsamling, systemutvärdering, systemkonsekvensutredning, systemanpassning, detaljplanering, och platsutredningar. Detta ska vara färdigt i mitten av oktober. Därefter kommer samordningsfasen att sätta igång då diskussioner kommer att föras med alla berörda och den exakta utformningen av försöken fastställs. Informationsmaterialet kommer att tas fram under november och i jan 2005 kommer hushållen i försöksområdena att bearbetas med information så hämtningen kan påbörjas i första försöksområdet under februari. Försöksperioderna bör pågå åtminstone i sex månader för att de boende ska kunna vänja sig vid det nya systemet och ta det till sig. Preliminärt kan hämtning i nästa försöksområde starta tre månader. Utvärderingen av försöken kommer att ske löpande så främst matavfallsinsamlingen från villor kan fortsätta att utökas. Projektet beräknas avslutas under våren 2006. Avstämningar med Renhållningsnämnden kommer att ske innan försöken sätts igång och vid utvärdering av försöken.